

inmiddels Paulus reeds tot het Apostolaat ge-
roepen was. Deze roeping van Saulus trad niet
in na de ter dood brenging van den Apostel
Jacobus, maar reeds eer. Zoo zelfs, dat eens-
deels gezegd kon worden, hoe er toen niet
Twaalf, doch Dertien Apostelen gereed stonden.
Dit kon niet anders dan zekere verwarring in
de gedachten geven. Een verwarring die eerst
daarna zich ophelderde, toen Saulus, in ste van
aanstands als Apostel op te treden, zich veeleer
meerdere jaren, eerst naar Arabië en straks naar
Tarsen terug trok, om eerst daarna met de over-
gebleven elf Apostelen als hun *twaaftde* man
op te treden.

Niet zelden is in deze roeping van Saulus tot
het Apostolaat een veroordeeling gezien van de
keuze van Matthias. De overgebleven Elven,
zegt men dan, hadden zich van alle ingrijpen
moeten onthouden. De Heere zou zorgen, en
hij kwam het optreden ten deze niet toe. Toch
schijnt deze opmerking overdreven. Het Twaalf-
tal was het heilige cijfer. Jezus zelf had zich
aanvankelijk de Twaalfen uitverkoren. En toen
de overgebleven Elven er toe overgingen, om
zich door de keuze van een plaatsvervanger voor
Judas te vrijmaken, deden ze dit onder biddend
opzien, en de keuze door het lot in 's Heeren
eigen hand overgevend. Dit belet intusschen
niet, dat wie het volledige bericht ontrent het
Apostolaat in de *Handelingen* leest, niet dan
uiterst moeilijk aan den indruk kan ontkomen,
dat de Christus zelf reeds bezig was, om het
Twaalfstal wederom aan te vullen, maar dat dan
eerst plaats zou grijpen op geheel wonderde en
buitengewone wijze. Vooral toen Jacobus ter
dood werd gebracht, en schier even te voren
Saulus tot het Apostolaat was geroepen, viel de
indruk niet te weten, dat tusschen de ter dood
brenging van den één en de roeping van den
ander, een door Christus bedoeld verband bestond.
Jacobus gng den dood in en Paulus kon in zijn
plaats optreden, niet uiteraard op hetzelfde
oogenblik, maar dan toch in zulk een veel-
betekeneud onderling verband, dat het samen-
stel van de Twaalf, nu Jacobus er uit was ge-
vallen, en Paulus in zijn plaats kon treden, veel
gewichtiger betekenis erlangde, en geheel de
verderde ontluiking van het Christelijk geloof
in het Heidenland heeft beheerscht. Formeel
werd dan de breuke, die Judas zelfmoord in
het Twaalfstal sloeg, door de roeping van
Matthias geheeld, doch eerst toen Jacobus ter
dood brenging de Twaalfen weer op de Elven
terug sloeg, had de nieuwe completering van
het Twaalfstal door de wonderde roeping van
Paulus plaats, en wel op zoo schitterende wijze,
dat eerst Paulus het Apostolaat op zijn rijke
hoogte deed stijgen, en het thans ook voor de
Heidenwereld ontsloot.

Doch al blijkt de roeping van Matthias in
gewicht en betekenis van verre zelfs niet met
het gebeurde op den weg van Damascus voor
vergelijking vatbaar, toch leenen de Apostelen ook
aan Matthias' roeping een zeer ernstig karakter.
De Elven spraken het toch in hun engeren
kring met groote beslistheid uit, dat er niet
slechts elf, maar *twaaft* van hoogerhand aange-
wezen Getuigen moesten zijn, om de zekerheid
van het geloof in Jezus Opstanding voor geheel
de toekomst van Christus Kerk vast te stellen.
«Het was noodig, zoo toch liet Petrus zich
uit, «dat van de mannen die met ons omge-
gaan hebben van den Doop van Johannes tot
op den dag van Christus Hemelvaart, toen hij
van ons opgenomen is, één van hen met ons
getuigen worde van zijn Opstanding». Duidelijk
blijkt hieruit, hoe Petrus hier aandringt op het
officieel verstrekt worden van een *ambtelijk*
getuigenis. Het gold hier geestelijke gebeurte-
nissen, waartoe de traditie vervalscht kon wor-
den of kon verlopen. Er moest daarom, ter wille
van den ernst der zaak, hier een vaste, onwifel-
bare traditie zich vestigen, die van geslacht
op geslacht overgaande, ten slotte allen twijfel
omtrent de waarachtigheid van Jezus Verrijzenis
zou doen wegvallen, en het eeuwige geloof
van Jezus Opstanding in de Gemeente zou
vestigen.

Het ging hier om een geestelijk geijekte traditie.
Ook naast dit Apostolisch Getuigenis is nog wel
velerlei andere traditie de eeuwen ingegaan, maar
deze overige losse overlevering mist juist dat
vaste, bondige en zekere, waaraan de Kerk aller
eeuwen behoefte zou hebben. Men ziet 't ook
in onze dagen opnieuw, hoe niet alleen de lieden
der wereld met Jezus Verrijzenis den spot durven
drijven, maar hoe ook tot van den kansel door
tal van dusgenaamde Moderne leeraars het feit
der Opstanding van Jezus stoutweg tot een
onware traditie wordt verlaagd, en hoe zulke
avallige Godgeleerden er zich in beroemen,
dat zij de mannen zijn, die hun toehoorders van
het wangeleefde aan al zulke tradities bevrijden.

Juist met het oog hierop nu is het van meet
af onvermijdelijk geweest, dat naast de losse
traditie, die enigelijk door verhaal en bericht
gedragen werd, een van Godsweg geijekt en
Kerkelijk bezegeld getuige de wereld zou in-
gaan. Matthias zou uiteraard, ook al ware hij
niet tot Apostel gekozen, in heel zijn kring een
persoonlijk getuigenis omtrent Jezus Verrijzenis
hebben rondgedragen. Alleen maar, dit getuigenis
zou dan elk *officieel* karakter hebben gemist.
Er lieten zich dan te Jerusalem twee mannen uit
Israel denken, de één uit het Sanhedrin, die
alle uitstrooiel omtrent Jezus Verrijzenis driest-
weg loochende, en een ander die op de wijs
van Matthias voor Jezus Verrijzenis opkwam,
en er voor pleitte. Maar wat aan Matthias ge-
tuigenis dan zou ontbreken hebben, ware het
officieel karakter geweest. En dit nu juist, dat
officieel karakter erlangde ook Matthias getuigenis
omtrent Jezus Verrijzenis eerst, toen het Apostolaat
hiervoor insproong, met heel de schare den
Heere God om vaste zekerheid aanriep, en toen
ten slotte in het werpen van het lot de aanwijzing
van den Heere zelf gevraagd werd, om zijn of-
ficiële getuige te bezeugen.

Natuurlijk is later het Twaalfstal der Apostelen
toch weer gesmaaldeeld. Keer op keer hebben
de Apostelen aan vervolgving bloot gestaan, en
ten leste zijn tal van hen den martelaarsdood
gestorven, tot ten slotte alleen Johannes overleefde,
maar bij den inzet van de wereldbekeering moest
dan toch voor het oogblik het Apostolaat
geheel compleet zijn. En die compleetheit nu
heeft het Apostolaat op tweeërlei wijze verkregen.
Ten eerste doordien voor Judas Iscariot Matthias
in de plaats werd gekozen. En in de tweede
plaats, toen na den moord, door Koning Herodes
aan Jacobus gepleegd, straks in Paulus van
Tarsen de geloofsheid reeds bleek verschenen
te zijn, die van de roeping onder de toenmalige
Heidenwereld de éénig begaafde Getuige
werd, aan wien ook wij nu nog, na bijna
tweintig eeuwen, de natuive en innigste geloofs-
banden in ons voelen trekken.

Dr. A. K.

Amsterdam, 30 Mei 1919.

Zijn de belde door ons genoemde be-
zwaren o.f. dus niet voldoende, om daarop
de zoo broodnoodige herziening of, wil
men liever, uitbreiding onzer belijdenis-
schriften te laten afstuiten, van meer be-
tekenis zijn een drielat praktische be-
zwaren, die evenzeer tegen deze herziening
zijn ingebracht.

Het eerste dezer bezwaren is, dat de
tijd, waarin we leven, voor zulk een her-
ziening onzer belijdenisschriften, gesteld
dat deze wenschelijk en noodig ware, toch
niet de meest geschikte is. Zal de Kerk,
zoo zegt men, tot een nieuwe formulering
van haar dogma komen, dan moet dit
geschieden, wanneer een machtig en be-
ziel geestelijk leven in de Kerk gevonden
wordt, wanneer de lijnen van de beginselen
scherp en duidelijk getrokken worden,
wanneer de Kerk beschikken kan over
mannen, aan wier innige liefde en trouw
aan onze Belijdenis door niemand getwijfeld
wordt. De periode, waarin onze Belijdenis-
schriften ontstaan zijn, was zulk een hoog-
staand tijdvak. De adem des Heiligen
Geestes had de doodsheiden toen weer
levend gemaakt. De pas tot reformatie
gekomen Kerk bloeide als een lelie
onder de doornen. Er was zulk een
vastheid van geloofsovertuiging, dat onze
martelaren, liever dan ook maar iets van
Gods waarheid prijs te geven, hun leven
ten offer brachten op brandstapel of schavot.
Onze belijdenis, in dit glorieuse tijdvak
gebooren, is daarom zulk een heerlijk en
beziel getuigenis, spreekt zulk een kloek
en mannelijke taal, weet de innigste gods-
vrucht aan de zuiverste uitdrukking der
waarheid te huwen en draagt daardoor
zoo duidelijk het stempel van den Heiligen
Geest. Hoe geheel anders, voegt men er
aan toe, is niet de tijd, waarin wij leven!
Men behoeft nog geen zwartgallig pessimist
te wezen om in te zien, dat de heersche-
nde geest van onzen tijd veel meer op weg-
doezeling van de scherpe lijnen uit is,
dan om kloek en beslist voor ons heilig
beginzel op te komen. Het staat alles zoo
in het teken van de synthese. Het alge-
meene Christendom doet opgeld. Voor den
naam Calvinist is men bang; zelfs Gere-
formeerde hoort men zich niet gaarne
noemen; om het behoud van de algemeene
Christelijke waarheden is het alleen nog
te doen, en zelfs deze algemeene Christe-
lijke waarheden zijn zoo rekbaar als goud-
draad geworden. Voor de zuiverheid
van het dogma voelt men zeer
weinig; men is van niets meer af-
afkeerig dan van «ketterijagerij»; niet om
de leer, maar om het Christelijke leven,
liefst zoo vaag en zwevend mogelijk opge-
vat, is het te doen. Ook in onze eigen
Kerken doet de nawerking van den geest
onzer tijds zich voelen, vooral onder de
jongere elementen. En hoe zal men dan
thans de belijdenis gaan herzien? Het
gevaar zou daardoor juist ontstaan, dat
men de scherpe kanten ging afvlijen, zoo-
als dit ook bij de revisie der belijdenis in
Amerika is geschied en evenzeer het ge-
val is geweest bij de nieuwe confessies door
de Vrije Kerken in Zwitserland en Frank-
rijk uitgegeven. In plaats van een dam
op te werpen tegen den wasdenden stroom,
zal men juist de sluisdeuren gaan open-
zetten, die nog altoos weerstand boden.
Men zal, zoo profeteert men, een revisie
krijgen, niet in beslist Calvinistischen stijl,
maar zoo, dat de hoeksteenen worden
weggenomen, waarop het gebouw rust, en
door allerlei vage en zwevende uitdrukkin-
gen de band aan de Waarheid Gods eer
loosser dan vaster zal gemaakt worden. En
is het dan niet veel beter, de oude
onvervalschte belijdenis onzer vaderen te
handhaven, al mag ze niet in al de be-
hoeften van onze dagen voorzien, dan die
kostelijke belijdenis uit te ruilen voor een
nieuwmodisch maaksel, dat even luchtig
zal zijn opgebouwd als de revolutiehuizen,
waarin het hedendaagsch geslacht woont?

Niet minder klemt het tweede bezwaar,
dat wanneer onze Gereformeerde Kerken
zich gingen opmaken om niet alleen de
Belijdenisschriften maar ook de Liturgie
en de Kerkenorde te herzien, daardoor op
zeer bedenkelijke wijze de hereeniging van
alle Gereformeerden, waarnaar toch ieder
oprecht Calvinist zoo reikhalzend uitziet,
niet alleen bezwaarlijk, maar zelfs vrijwel
onmogelijk zou worden gemaakt. Hoezeer
we kerkelijk ook gescheiden zijn, hoeveel
verschil van inzicht er ook moge wezen,
we hebben toch dit gemeen, zoowel met
de Gereformeerde broeders in de Hervormde
Kerk als met die in de Christelijke Gere-
formeerde Kerk, dat we gezamenlijk vast-
houden aan eenzelfde belijdenis, eenzelfde
liturgie gebruiken, en meenen, dat de Kerk
behoort te worden ingericht naar de groote
lijnen in de aloude Kerkenordening onzer
Nationale Synodes der 16e en 17e eeuw
getrokken. In die eenheid ligt de band,
die bij alle verschil ons saambindt, en die
hoop geeft, dat eens de Gereformeerde
gezindheid weer als geheel, in één Kerk
vereinigd, zal optreden. Maar wanneer nu
een deel dezer Gereformeerde gezindheid de
Belijdenisschriften, de Liturgie en de
Kerkenorde naar eigen inzicht gaat wijzigen,
hoe goed de bedoeling hiervan ook moge
wezen, dan tetselt men een scheidsmuur
die later onoverkomelijk zal blijken, want
geen dezer genoemde groepen zal bereid
wezen deze, buiten haar te doen gewijzigde,
Belijdenis, Liturgie en Kerkenorde te aan-
vaarden. Zelfs zal in zulk een wijziging
allicht oorzaak worden gezocht, om ons
te beschuldigen, dat we van het fundament
door onze vaderen gelegd, zijn afgeweken.
De op zichzelf waarlijk niet zooveel be-
tekenende schrapping van één zinsdeel in
Artikel XXXVI der Confessie heeft reeds
zooveel stof opgejaagd. Wat zal het dan
niet wezen, wanneer heel de Confessie, heel
de Catechismus, heel de liturgie en heel
de Kerkenorde werd herzien? Bovendien,

zoo vraagt men met ernst, hebben onze
Kerken wel het recht dit te doen? Toen in
de 17e eeuw geschiedt ontdond over ver-
schillende punten van de leer, hebben de
Gereformeerde Kerken in ons vaderland het
niet eens gewaagd daarover zelfstandig een
oordeel te vellen, maar is een oecumenisch
Concilie bijeengeroepen, waar
alle Gereformeerde Kerken uit het buiten-
land waren uitgenoodigd. Zoo diep voelde
men, dat de Belijdenis zaak van *heel*
de Gereformeerde Kerk was. En hoe
zouden wij dan eigenmachtig gaan doen,
wat alleen een oecumenisch Concilie van
alle Gereformeerde Kerken doen mag.
Voor ons eigen land representeert onze
Generale Synode zeker nog niet de helft
van de Gereformeerde gezindheid, en hoe
zal ze dan de handen durven slaan aan
een arbeid, die alleen door alle Gerefor-
meerde Kerken gezamenlijk met vrucht
tot stand kan worden gebracht?

En eindelijk is het derde bezwaar, dat
zulk een herziening, wanneer ze althans
bedoelt om alleen enkele minder juiste
stukken uit onze Liturgie te vervangen
door betere formulieren; onzer Catechismus
bruikbaar te maken voor de onderwij-
zing der jeugd, en onze Confessie zich te
laten uitspreken over verschillende vraag-
stukken van onzer tijd; wel niet anders
kan worden dan een zetten van nieuwe
lappen op een oud kleed. We spreken
enere taal dan onze vaderen deden.
Het Nederlandsch van onze dagen is, niet
alleen wat de woordenkeus betreft, maar
ook wat den zinsbouw aangaat, anders dan
het Nederlandsch der 16e en 17e eeuw.
Wil men niet kunstmatig dit oude-Neder-
landsch gaan nabootsen, dan zal men in
de Belijdenisschriften, in de Liturgische for-
mulieren, in de Kerkenorde oude en
nieuwe stukken gaan saamvoegen, die al
een zeer zonderlingen indruk zullen maken.
In onze Liturgie zal naast het Doops-
formulier, met zijn plechtstatig Oud-Hol-
landsch, een Formularie komen om het huwelijk
kerkelijk te bevestigen, dat in geheel
nieuwen trant zal zijn opgezet. En nog
erger zal het worden met onze Confessies
en Catechismus, waar het meeste wel zal
blijven staan, maar daarnaast dan klanken
zullen vernomen worden, die aan onzen
tijd herinneren. Zulk een rapsoedie zal uit
aesthetisch oogpunt even onsmakelijk wezen
als een nieuwmodisch uitbouwsl aan een
ouderprachtige Gotische Kathedralen of
een sonate van Beethoven, waardooreen
men motieven laat hooren ontleend aan
Wagner's operamuziek. Zelfs heeft men
daarom al voorgesteld dan nog liever het
oude geheel onveranderd te laten, zooals
b.v. onze Catechismus, en daarnaast een
geheel nieuw leerboek voor de onderwijzing
onzer jeugd te ontwerpen. Alsof een Cate-
chismus, die niet langer diende voor het
catechetisch onderwijs nog betekenis zou
hebben. En alsof de Catechismusprediking,
die aan den Catechismus zou gebonden
blijven, niet evenzeer vernieuwing behoeft
als de onderwijzing der jeugd!

De autonomie der plaatselijke Kerk.

Eenigszins bevreemdend was, dat in meer
dan een kerkelijk orgaan bij de bespreking
van hetgeen op Walcheren zich afspeelde,
de voorstelling werd gegeven, alsof een
Kerkeraad (behoudens dan het recht van
appel op een meerdere vergadering) ver-
plicht zou wezen, wanneer een meerdere
vergadering een censuur uitsprak over een
zijner ambtsdragers, dit besluit uit te voeren,
ook al zou de Kerkeraad dit besluit onjuist
en onwettig achten.

Het geldt hier een zoo diep ingrijpend
beginzel, dat heel ons Gereformerd Kerk-
recht beheerscht, dat we niet ernstig ge-
noeg tegen deze voorstelling kunnen op-
komen.
In het meesterlijke werk van Jhr. Mr. A.
F. de Savornin Lohman en Dr. F. L.
Rutgers *De rechtsbevoegdheid onzer plaat-
selijke Kerken* (tweede druk 1887) wordt
met nadruk opgenomen tegen de voor-
stelling door de voorstanders der Synodale
hierarchy gegeven, alsof een Classis be-
voegd zou wezen in eenige gemeente het
initiatief te nemen tot kerkelijke censuur,
eigener beweging besluiten kon een ge-
meentelid of ambtsdragers te censureren
en dan den Kerkeraad kan opleggen dat
vonnis ten uitvoer te brengen (blz. 31
noot 2).

Tegen deze hiërarchische opvatting van
de macht der meerdere vergaderingen wordt
dan met klem van redenen aan het Gere-
formeerde Kerkrecht, zooals dit en door de
beste Canonici is geleerd en uit de praktijk
onzer vroegere kerken blijkt, aangevoerd:
1e. dat het recht tot initiatief bij zulk
een kerkelijke censuur niet bij de meerdere
vergadering behoort, maar bij den Kerkeraad.
Het is de Kerkeraad, die de potestas
jurisdictionis, d.w.z. de kerkelijke macht om
censuur te oefenen, ontvangen heeft en die
in de eerste plaats te oordeelen heeft,
of er reden is om zulk een censuur te
oefenen. Wel bepaalt onze Kerkenorde, dat
bij de uitoefening van deze macht de
Kerkeraad in bepaalde gevallen gehouden
is het advies van de Classis te vragen (bijv.
voor men tot excommunicatie van een
lidmaat overgaat) en evenzoo, dat die
Kerkeraad niet zonder de goedkeuring van
de Classis een predikant mag afzetten.
Maar al is de uitoefening van deze censuur-
macht in genoemde gevallen beperkt ge-
worden door het Kerkverband, daaruit kan
en mag toch niet worden afgeleid, dat een
meerdere vergadering, zonder dat de Kerkeraad
er in gekend is, zulk een censuur zou
mogen uitspreken. Een dergelijke macht
komt aan de meerdere vergaderingen
niet toe.

2e. dat zelfs dan, wanneer een Classis
of Synode, niet ter eerste instantie, maar
wettiglijk (d. w. z. nadat de zaak eerst in

den Kerkeraad behandeld was) censureerde
de uitvoering aan een Kerkeraad op-
droeg, deze nog altijd bezwaar kan maken
en niet gedwongen kan worden, gelijk b.v.
gebleken is bij de excommunicatie van
Caspar Coolhaas in den aanvang der 17e
eeuw, die de Amsterdamsche Kerkeraad,
ondanks de opdracht eener Synode, nooit
heeft willen effectueeren (blz. 32).
Formeel kan er dus geen het minste
bezwaar tegen gemaakt worden, dat de
Kerkeraad van Middelburg weigerde het
besluit van de Classis uit te voeren. Wel
wordt in Art. 31 onzer Kerkenorde bepaald,
dat hetgeen door de meeste stemmen goed
gevonden is in de meerdere vergaderingen,
voor vast en bindend zal gehouden worden,
maar er wordt aan toegevoegd: tenzij dan
dan het bewezen worde te strijden tegen
Gods Woord of tegen de Artikelen in die
Generale Synode besloten.

Nu kan er wel geen de minste twijfel
over bestaan, dat het besluit van de Classis
Walcheren, hoe goed dit ook bedoeld was,
toch op niet onbedenkelijke wijze ingreep
in het recht der plaatselijke Kerk om in
eerste instantie over haar Dienaren te oor-
deelen. En dat de Kerkeraad niet geroepen
is blindelings zulk een besluit op te volgen,
vooral wanneer hij van oordeel is, dat dit
besluit in strijd is met de Artikelen van de
onder ons geldende Kerkenorde, spreekt
wel vanzelf. Het is ons dan ook niet duide-
lijk, hoe degenen die over deze zaak
schreven, enerzijds het besluit van de
Classis als in strijd met onze Kerkenorde
kunnen wraken en toch tegelijk kunnen
oordeelen, dat de Kerkeraad dit besluit
wel ten uitvoer had moeten brengen.

Niet om over de quaestie zelf een oordeel
uit te spreken, maar wel om de beginselen
van ons Gereformerd Kerkrecht te hand-
haven, meenden we deze opmerking te
moeten maken.

Alleen voegen we hieraan toe, om elk
misverstand te voorkomen, dat een Kerkeraad,
die aldus weigert een besluit der
Classis uit te voeren, dan ook geroepen
is te bewijzen, dat dit besluit niet wettig
is. Dat bewijs moet eerst aan de Classis
zijn geleverd om haar te bewegen van dit
besluit terug te komen, en wanneer dat
niet helpt, moet geappelleerd worden op
de Particuliere en desnoods op de Generale
Synode. Dat is de geordende weg, wil
men een breuke in het kerkverband voor-
komen.

Is de Hervormde Kerk een schijnkerk?

XXIII.

Het recht van een lidmaat om van een
minder zuivere naar een zuiverder kerk-
formatie over te gaan, kan op zich zelf
duidelijk niet betwist worden. Het is een
stuk van onze Christelijke vrijheid, dat we
niet mogen prijs geven. Van de heilige
algemeene Christelijke Kerk, die de moeder
aller geloovigen is, mag men zich nooit
afschieden, en wie een levend lidmaat dezer
Kerk geworden is, kan dit ook niet doen.
Maar van den zichtbaren vorm, waarin deze
Kerk op aarde optreedt, geldt dit niet.
Hier staat instituut tegenover instituut, en
men breekt met de Christelijke Kerk niet,
omdat men het eene instituut verlaat en
tot het andere overgaat. Zelfs is het hier
niet alleen de scherpe tegenstelling van
ware en valsche Kerk, die tot zulk een
overgang van kerkinstituut naar kerkinsti-
tuut het recht geeft. Men heeft hierbij
evenzeer rekening te houden met de gra-
datie in zuiverheid van belijdenis. Al mag
men niet om elk gebrek en elken
mistand in de bestaande Kerk met haar
breken, om tegenover haar een nieuwe Kerk
op te richten, omdat daardoor aan de
eenheid der Kerk te kort wordt gedaan,
geheel anders komt de zaak te staan,
wanneer onder Gods leiding een zuiverder
vorm van Kerk tot openbaring is gekomen.
Dan is er geen sprake van scheurmakerij,
wanneer men de minder volmaakte Kerk
verlaat om zich bij de meer volmaakte Kerk
te voegen. Het recht daartoe komt elk
geloovige toe. Er is dan ook geen enkele
reden denkbaar, waarom onze Kerken,
wanneer een lidmaat der Hervormde Kerk
zich bij ons aanmeldt om lid onzer Kerken
te worden, zulk een broeder of zuster,
mits zij met ons één zijn in belijdenis,
niet gaarne zouden ontvangen. Veeleer
hebben we ons er van harte over te ver-
blijden, wanneer zulk een broeder of zuster
de ogen zijn opengestaan voor het bederf,
dat in de Hervormde Kerk is binnen ge-
slopen, en zij daarom bij onze Kerken
zich wenschen aan te sluiten. De vraag,
die nog onlangs door een onzer Kerkeraden
ons gedaan werd, of men zulke leden van
de Hervormde Kerk wel als lidmaat in
onze Kerken ontvangen mocht, kan dus
niet anders dan in bevestigenden zin be-
antwoord worden. Welk recht zou men
hebben voor dezulken de poort onzer Kerken
gesloten te houden en hen aldus te
dwingen langer te blijven onder de macht
van een zondige hiërarchie, die zich tegen
Christus heeft opgeworpen?

Maar al staat het recht vast voor elk
geloovige om zich van een minder
zuivere Kerk naar een zuiverder openbaring
van Christus lichaam te begeven, veel
moeilijker is natuurlijk de vraag, wanneer
een geloovige van dit recht gebruik maken
mag en moet. In dat opzicht dient men
dan ook voorzichtig te wezen in de beoor-
deeling van de Gereformeerden, die in de
Hervormde Kerk gebleven zijn. Zoo staat
de zaak bijv. geheel anders voor een
predikant of ambtsdrager, dan voor een
gewoon gemeentelid. Indien de Hervormde
Kerk niets dan een schijnkerk was, dan zou
in die schijnkerk ook geen werkelijk ambt
meer gevonden worden, en hadden degenen
die zulk een schijnambt bekleeden, dan
ook niet anders te doen dan het schijnambt
neer te leggen en zich als gewone leden

bij onze Gereformeerde Kerken te voe-
gen. Toch is dit de eisch onzer Kerken
niet. Een predikant uit de Hervormde
Kerk wordt, wanneer hij tot onze Kerken
overgaat, zij het al naar behoorlijk onderzoek,
als predikant ontvangen en in onze Kerken
beroepbaar verklaard. Het ambt in de
Hervormde kerk hem geschonken, wordt
dus nog altoos als een wettig ambt erkend.
Zooals ook Calvin terecht schreef, dat
wanneer de Paus van Rome protestantisch
werd, hij dan predikant in Rome zou zijn.
Ook in een gedeformeerde Kerk schuilt
nog altoos een stuk van de Christelijke
Kerk, en waar de Christelijke Kerk nog is,
of wil men een vergadering van Christe-
loovigen, daar is de roeping tot het ambt
door deze Kerk nog altoos een werkelijke
bekleding met het door Christus inge-
stelde ambt. Daarom kan ook de doop,
door zulk een ambtsdrager bediend, als een
Christelijke doop erkend worden. In deze
beschouwing juist, en we zien niet in, wat
op gronden aan onze kerkrechtelijke be-
ginselen ontleend hiertegen ingebracht kan
worden, — dan volgt hieruit vanzelf, dat
zulk een ambtsdrager, wanneer hij tot in-
zicht komt van het bederf, dat in zijne
Kerk is ingeslopen, daarom nog niet het
recht heeft zonder meer zijn ambt in deze
Kerk neer te leggen en naar een zuiverder
Kerk over te gaan. Hij is herder en op-
ziener over de kudde hem toevertrouwd;
hij mag deze kudde niet in den steek laten
om voor zichzelf een betere en veiliger
positie te zoeken, tenzij het Kerkbe-
stuur hem voor de keuze plaatst om of
ontrouw te zijn aan Gods Woord, of
uit de Kerk, waartoe hij behoort,
gebannen te worden. Is er zulk een acuut
conflict niet, dan maakt het ambt, dat aan
zulk een persoon toevertrouwd is, dat hij
van Godsweg geroepen is, niet in de eerste
plaats aan zich zelf, maar aan de gemeente
hem toevertrouwd te denken. Hij kan zelf
wel met de Kerk breken, maar de verant-
woordelijkheid voor de gemeente, aan wier
hoofd hij gesteld was, komt daarmee
niet tot haar recht. Het bloed van de
zielen, hem toevertrouwd, zal eens van zijne
hand geëischt worden. Het is daarom ook,
dat wij er steeds bezwaar tegen hebben ge-
had, wanneer predikanten uit de Hervormde
Kerk of uit andere Kerken tot ons over-
kwamen, zonder dat zij eerst alle pogin-
gen in het werk hadden gesteld, om de
gemeente, die zij dienden, ook te bewegen
tot een daad van reformatie te komen.
Zulk een poging mag dan niet alleen daarin
bestaan, dat zulk een predikant op 't laatste
oogenblik aan den Kerkeraad mededeelt,
dat hij met de synodale organisatie wenscht
te breken en tot de Gereformeerde Kerken
over te gaan, en den Kerkeraad in over-
weging geeft dienzelfden stap met hem te
doen. Zwingl heeft jaren lang gearheid
te Zurich, terwijl hij uitwendig nog aan
de Roomsche Kerk en haar ceremo-
niën trouw bleef, om eerst de gemeente
uit Gods Woord te onderwijzen en voor
te lichten, voordat hij tot de beslissende
daad der reformatie en van de afwerping
van de pauselijke hiërarchie overging. En
aldus behoort ook thans te geschieden.
Eerst wanneer dan blijken mocht, dat
Kerkeraad en gemeente niet naar deze
vermaning uit Gods Woord wilden luisteren
en de gebondenheid onder de Synodale
hiërarchie verkozen boven de vrijheid in
Christus, al gaat deze met de berooving
der goederen gepaard, zou zulk een predi-
kant de vrijmoedigheid kunnen hebben
alleen heen te gaan. Niet hij zou dan de
kudde verlaten, maar de kudde hem.

Het komt ons voor, dat ook onze Kerken,
meer dan tot dusver geschied is, hierop
acht zullen te geven hebben wanneer
een predikant uit de Hervormde Kerk
of uit een andere Kerk zich bij ons aan-
meldt. Men jubelt in onze pers vaak
maar al te luid, wanneer zulk een predikant
uit een andere Kerk tot ons overkomt,
zonder zelfs onderzocht te hebben, of zulk
een predikant wel getrouw is geweest in
de vervulling van het ambt hem toever-
trouwd. Misschien ligt het wel daaraan,
dat, enkele loffelijke uitzonderingen nu
daargelaten, onze Kerken zeker niet veel
genoege van deze «overloopers» hebben
behoef.

Met de gewone gemeenteliden staat
het natuurlijk anders, omdat zij een
dergelijke verantwoordelijke positie niet
hebben. Toch mag ook bij hen, billijk
heidshalve, niet uit het oog worden
verloren, dat er groot verschil bestaat
tusschen degenen, die behooren tot een
gemeente, waar het modernisme opper-
vlakkig heerscht, en degenen, die leven
in een Kerk, waar nog een orthodox predi-
kant staat, het Woord zuiver bediend wordt
en de Sacramenten naar Christus instelling
worden uitgereikt. In het eerste geval kan
er wel geen twijfel over bestaan, of de
ware geloovigen behooren zich van zulk
een moderne gemeente af te scheiden en
tot de ware Christelijke Kerk over te gaan,
indien deze op zulk een plaats wordt ge-
vonden. De fictie, dat zulk een moderne
gemeente toch nog een ware Christelijke
Kerk zou wezen, omdat zij deel uitmaakt
van de Nederlandsche Hervormde Kerk en
deze als geheel genomen nog een Christo-
lijke Kerk is, behoeft wel nauwelijks weer-
legd te worden. Al behoorden de zeven
gemeenten van Klein-Azië tot de Christo-
lijke Kerk in algemeenen zin genomen, toch
wordt aan de gemeente van Sardis geschre-
ven: gij hebt den naam, dat gij leeft, maar
gij zijt dood (Openb. 3:1) en tot de gemeente
van Laodicea gezegd: omdat gij lauw zijt
en noch koud, noch heet, daarom zal ik
u uit mijnen mond uitspuwen (Openb.
3:16). Er zijn plaatselijke gemeenten, die
vroeger geleefd hebben, maar als Christo-
lijke Kerken zijn gestorven, omdat Christus
«haren kandelaar van zijne plaats gewerd
heeft». En van zulk een doode gemeente,
een gemeente, die «Christus uit zijnen

mond gespuwd
achtig Christen
Hier is het ver-
de eerste en v.
Hetzelfde k
mate gezegd
wanneer men
Kerk, die, al
hiërarchie, toe
des Woords
Gebreklijk is
meente zeker,
der tucht ont
telkens met d
chie in aanrak
verhoudingen
met zulk ee
men nog de
Evangelie bel
menten naar
vragen, spre
tot de conse
gevoeld, toen
Scheiding in
waren gestich
nog meer dan
vormde Kerk
ook van haa
kan er geen
de roeping v
te scheiden v
niet meer p
vervalscht, di
Christelijk gel
anders, wann
een Kerk, wa
Woords en d
wordt, hoe t
overigens ook
vraagstuk no
ren. Een rech
bindend, een
Gods om te d
de Waarheid
Sacramenten
bediend word
zulk een Ke
trots de ern
kleden, dan
heeft aan te
ieder voor z
Voetius heeft
dat de plich
van de Kerk,
den, alleen d
dat deze K
gebleken. Ove
deze krankh
uiteengaan.
dat de kraa
getast, nog
zich geroepe
te verlaten.
eerbiedigen,
niet een ber
een hiërarchi
Kerk niet b
nemen met l
en ongeloo
een goede
gebreken en
om des te
in deze zo
voor de ee
voor het K
het gezag v
wil bestaan,
maar ook in
uit het mi
en de Kerk
Den eisch
stellen we d
trouw aan t
op Gods tij
al Gods erf
Banier zal v

1. Menige
redenen ondu
en Dr. B.
vele Gerefor
gang. Kampe
Het plan t
wij, als ik m
Dr. SILVER
dat hij er m
kort domine
«Menigeerle
is, naar ik n
Bij zijn c
plan instemm
kanten in n
kracht aan c
en ook later
geworden, h
M. G. niet c
Menigeerle
Het naas
verrijzen.
Gereformeer
Kerken bij l
die door z
verhinderd-
op Zondag
gelegenheid
eenige vergo
Dat doet
leerredenen
hoeft op v
wordt voor
dere onder
Afgaande
ik, gedacht
ren: «Succ
voor meini
en voor ve
ook, op de
succes ook
De nacht
juist toeges
«n Bewijs
werk der d
Uitgever J
Dese Jan
In het v
dankbaar b
redacteur B
den bloei v
dat Dr. J.
opengewalle
Van har